

Nové prístupy k testovaniu herných zručností a pohybových schopností v basketbale vo vzťahu k veku a pohlaviu

Gustáv Argaj

Fakulta telesnej výchovy a športu Univerzity Komenského v Bratislave

Abstrakt

V príspevku sme sa zamerali na rozšírenie poznatkov o testovaní herných zručností a pohybových schopností v basketbale vo vzťahu k súťažným kategóriám. Cieľom bolo vytvoriť novú koncepciu testovania detí a mládeže v basketbale. Na základe obsahovej analýzy relevantných testov a obsahu športovej prípravy v daných kategóriách sme zostavili testové batérie, ktoré sme rozdelili vo vzťahu k súťažným kategóriám Slovenskej basketbalovej asociácie.

Abstract

In the contribution, we focused on broadening the knowledge about testing game skills and motor abilities in basketball in relation to competition categories. The aim was to create a new concept for testing children and youth in basketball. Based on the content analysis of the relevant tests and the content of the sports training in the given categories, we have assembled the test batteries, which we have distributed in relation to the competition categories of the Slovak Basketball Association.

Kľúčové slová: basketbal, testovanie, herné zručnosti, pohybové schopnosti, súťažné kategórie

Key words: basketball, testing, game skills, motor abilities, competition category

Práca je jedným z výstupov výskumnej úlohy Účinnosť športovej prípravy klubových a reprezentačných basketbalových družstiev v závislosti od veku a pohlavia Vedeckej a edukačnej grantovej agentúry č. 1/0529/16 Ministerstva školstva a Slovenskej akadémie vied riešenej na Fakulte telesnej výchovy a športu Univerzity Komenského v Bratislave v období 2016-2018.

ÚVOD

Testovanie herných zručností a pohybových schopností v basketbale sa používa už pomerne dlho a aj v súčasnosti sa mu venuje pomerne veľká pozornosť. Staršie testy a testové batérie (napr. Brace, 1966; Reháč, 1972; Ulatowski, 1972) sa už používajú v menšom rozsahu, ale ich niektoré časti je možné použiť aj v súčasnosti. Rozbor novších zdrojov (Hopkins, 1979; Karger, 1983; Dušeková, 1984; Bös, 1988; Hlasica & Jančoková, 2000; Bös, 2001; Mačura, 2005; Foran & Pound, 2007; Reiman & Manske, 2009) naznačuje nové prístupy pri tvorbe testov a testových batérií. S cieľom inovovať prístupy k testovaniu detí a mládeže v basketbale sme sa v spolupráci

so Slovenskou basketbalovou asociáciou zamerali na zostavenie testových batérií, ktoré zodpovedajú súčasným súťažným kategóriám na Slovensku. Je to aktuálny problém, keďže po utlmení činnosti útvarov talentovanej mládeže chýbajú aktuálne testy a testové batérie a najmä normy hodnotenia (štandardy pre jednotlivé súťažné kategórie). V tejto súvislosti sme najskôr realizovali obsahovú analýzu testov všeobecnej a špeciálnej motorickej výkonnosti v basketbale (Argaj, 2017) a v nadväznosti na výsledky tejto časti výskumu sme zostavili testové batérie pre kategórie U10 (baby basketbal), U12 (mini basketbal) a U13 (žiaci a žiačky). Základným kritériom výberu testov bolo, aby ich zameranie zodpovedalo obsahu športovej prípravy v danej súťažnej kategórii, vekovým zákonitostiam detí (Svoboda, 2000) a aby testy spĺňali základné kritériá štandardizácie.

VÝSLEDKY

Kategória baby basketbal (U10)

V súvislosti s rozvojom basketbalu na Slovensku sme sa prvýkrát zamerali aj na stupne vzdelávania ISCED-0 a ISCED-1, ktorým zodpovedá kategória baby basketbal a je určená pre hráčov do 10 rokov. Dôvodom je fakt, že začiatok športovej predprípravy sa neustále posúva čo súvisí s „nedostatkom detí“ a veľkou konkurenciou športov. V tejto oblasti je menej zdrojov informácií, určité poznatky o obsahu športovej prípravy uvádzajú autori Legrand a Rat (2002), Georgievski (2007) a Tománek (2014), ktorí ale informácie o testovaní neuvádzajú. Testovanie v tejto oblasti realizovali Trunečková (1988) a Trávníček, Vlček, Vrbas & Nykodým (2016), ktorí overovali testovú batériu MOBAK a zistili kladnú odozvu v praxi. Preto sme pre túto kategóriu zvolili testovú batériu MOBAK 1 (Herrmann & Seelig, 2014), ktorá obsahuje 4 testy na ovládanie lopty a 4 testy na ovládanie pohybu tela. Táto testová batéria v plnom rozsahu poskytuje relevantné spätné informácie pre trénerov v kategórii U10 (baby basketbal).

Testová batéria pre baby basketbal (MOBAK 1)

Hádzanie s loptičkou

Úloha: Triať malého terča s loptičkou.

Popis testu: Dieťa hádže zo vzdialenosti 2 m na terč so 6 loptičkami.

Kritériá: Každý zásah sa počíta za bod. Hádže sa jednou rukou zhora.

Hodnotenie: Počet zásahov zo 6 pokusov.

Príprava testu: Spodná hrana terča je vo výške 130 cm, odhodová čiara je 2 m od terča.

Materiál: 6 loptičiek, kruhový terč s priemerom 40 cm, lepiaca páska.

Chytanie loptičky

Úloha: Chytanie loptičky.

Popis testu: Dieťa chytá loptičku po odraze od zeme.

Kritériá: Lopta je chytená vo vzduchu.

Hodnotenie: Počíta sa počet chytení loptičky zo 6 pokusov.

Príprava testu: Učiteľ púšťa loptičku z výšky 2 m zo vzdialenosti 130 cm od dieťaťa. Loptička by mala po odraze dosiahnuť výšku približne 130 cm.

Materiál: Tenisová loptička (iná loptička s podobnými vlastnosťami).

Vedenie lopty rukami

Úloha: Driblovať bez straty kontroly nad loptou.

Popis testu: Dieťa stojí za kratšou čiarou a dribluje smerom k druhej kratšej čiare bez prerušenia driblingu.

Kritériá: Pri driblingu sa používajú obe ruky. Dieťa by sa malo pozerat' pred seba. Lopta by sa nemala chytať do rúk a nemala by opustiť vyznačené územie. Dieťa by nemalo opustiť vyznačené územie a nerobí žiadne kroky do strán.

Hodnotenie: 2 pokusy, počítajú sa úspešné pokusy.

Príprava testu: Pomocou lepiacich pásov sa vytvorí koridor 5 x 1 m.

Materiál: 1 malá basketbalová lopta (veľkosť 3, priemer 17 cm), lepiaca páska

Vedenie lopty nohami

Úloha: Viest' loptu nohami bez straty kontroly nad loptou.

Popis testu: Dieťa stojí za kratšou čiarou a vedie loptu nohami smerom k druhej kratšej čiare bez straty lopty.

Kritériá: Lopta nesmie opustiť koridor. Minimálne 5 kontaktov s loptou, lopta sa môže viesť oboma nohami. Lopta sa nesmie zastaviť. Dieťa musí byť otočené stále dopredu a nesmie robiť úkroky do strán. Pri vedení lopty nesmie opustiť koridor.

Hodnotenie: 2 pokusy, registruje sa počet úspešných pokusov.

Príprava testu: Pomocou lepiacich pásov sa vytvorí koridor 5 x 1 m.

Materiál: Lopta s priemerom 18 cm (soft lopta).

Rovnováha

Úloha: Udržanie rovnováhy na húpajúcej lavičke.

Popis testu: Dieťa udržuje rovnováhu na húpajúcej lavičke bez opustenia lavičky.

Kritériá: Plynulý prechod bez zastavenia po lavičke bez spadnutia.

Hodnotenie: 2 pokusy, počíta sa počet úspešných prechodov lavičky.

Príprava testu: Lavička je otočená na opačnú stranu a je položená na gymnastický odrazový mostík. Okolo lavičky sú položené gymnastické žinenky.

Materiál: Lavička (4 m dlhá, 38 cm vysoká, 10 cm široká, gymnastický odrazový mostík, gymnastické žinenky).

Kotúl'

Úloha: Kotúl' vpred.

Popis testu: Dieťa robí kotúl' a potom je schopné sa postaviť.

Kritériá: Pri kotúle sa používajú ruky. Nepočíta sa kotúl' do strany.

Hodnotenie: 2 pokusy, počíta sa počet úspešných pokusov.

Príprava testu: 2 gymnastické žinenky položíme za sebou.

Materiál: 2 gymnastické žinenky.

Skákanie

Úloha: Opakovane skákať dopredu.

Popis testu: Dieťa skáča medzi a vedľa štvorcov. Medzi štvorcami skáča na jednu nohu a vedľa štvorcov na dve nohy.

Kritériá: Nesmie sa dotknúť štvorcov. Skáča sa plynule, zastaviť sa je možné maximálne na 1 sekundu. Pri odraze jednou nohou je výber nohy ľubovoľný.

Hodnotenie: 2 pokusy, počíta sa počet úspešných pokusov.

Príprava testu: 4 kobercové štvorce sa postaví za sebou s rozstupom 40 cm.

Materiál: 4 kobercové štvorce 40 x 40 cm.

Beh prísuný do strán

Úloha: Plynulý beh prísuný do strán.

Popis testu: Dieťa začína pri prvom kuželi a pohybuje sa behom prísuným k druhému kuželi a späť. Dvakrát tam a späť sa považuje za jeden pokus.

Kritériá: Plynulý pohyb do strany. Boky musia byť paralelne k označeniu dráhy. Zmena smeru sa robí až za kuželom.

Hodnotenie: 2 pokusy, počíta sa počet úspešných pokusov.

Príprava testu: 2 kužele sa položia na zem 3 m od seba a na ich úrovni sa označí línia 3 m.

Materiál: 2 kužele, lepiaca páska.

Kategória mini basketbal (U12)

Kategória mini basketbal vznikla v roku 1968 z iniciatívy FIBA, ktorá vytvorila samostatnú Medzinárodnú komisiu mini basketbalu CIM. Táto kategória je určená pre hráčov do 12 rokov.

Poznatky o programoch športovej prípravy v tejto kategórii sme čerpali od autorov Kroutilík (1982), Buceta a kol. (2000), Legrand a Rat (2002), Neumann a Popovič (2010) a Showalter (2012). Pri zostavovaní testovej batérie pre kategóriu mini basketbal sme vychádzali z testov autorov Brace (1966), Reháč a Ivičič (1986), Bös (1988), Argaj (1997), Steinhöfer (2003), Harman a Garhammer (2008).

Testovú batériu sme rozdelili do dvoch skupín: Kondičné testy (preskoky šesťuholníka, člňkový beh 5-10-5 metrov, skok do diaľky z miesta) a testy herných zručností (dribling so zmenami smeru, prihrávky na presnosť, streľba na kôš po dvojtakte). Test streľby po dvojtakte sa realizuje v tridsať sekundovom variante, čo zodpovedá vekovým zákonitostiam vývoja žiakov v kategórii mini basketbal.

Testová batéria pre mini basketbal (U12)

Preskoky šesťuholníka (Harman a Garhammer, 2008)

Zameranie: Test meria bežeckú schopnosť a schopnosť udržiavať dynamickú rovnováhu.

Materiálne vybavenie: meracie pásmo, krieda, vápno alebo páska na vyznačenie šesťuholníka, stopky.

Popis: Pomocou pásky, kriedy alebo vápna vyznačte na zemi šesťuholník s dĺžkou strany 60 cm a uhlom 120°. Testovaná osoba začína zo stoja spojného stojac v strede šesťuholníka. Na štartový povel znožmo preskočí za čiaru a naspäť do stredu šesťuholníka, potom pokračuje preskočením ďalšej čiary a späť do stredu až postupne preskočí všetky čiary. Celkovo testovaný musí vykonať 3 celé okruhy preskokov čiar šesťuholníka (6 x 3 preskokov čiar tam a naspäť do stredu). Test sa vykonáva v smere a proti smeru chodu hodinových ručičiek (Obr. 1).

Obr. 1: Preskoky šesťuholníka

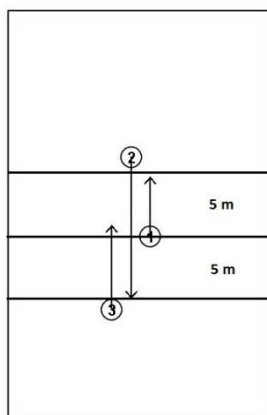
Vyhodnotenie: Celkové skóre predstavuje čas vykonania 3 cyklov preskokov čiar šesťuholníka. Zaznamenáva sa lepší z dvoch pokusov. Porovnanie časov preskokov v smere a proti smeru chodu hodinových ručičiek ukáže, či existuje nerovnováha medzi preskokmi vpravo a vľavo.
Poznámky: Ak nedodržíte správne poradie preskočenia čiar alebo doskočíte na niektorú z čiar, test sa musí opakovať.

Člnkový beh 5-10-5 metrov (Steinhöfer, 2003)

Zameranie: Testuje sa rýchlosť, výbušnosť, rovnováha (agility).

Materiálne vybavenie: Stopky, čiary basketbalového ihriska.

Popis: Na ihrisku vyznačíme 3 čiary, ktoré sú od seba vzdialené 5 metrov alebo môžeme použiť čiary, ktoré určujú územie lavičky družstva (Obr. 2):

Obr. 2: Člnkový beh 5-10-5 metrov

Hráč sa postaví nad stredovú čiaru, ktorej sa dotýka jednou rukou. Na štartový signál vybieha k prvej čiare a musí sa jej dotknúť rukou (1), potom beží k druhej čiare a musí sa jej dotknúť rukou (2). Potom beží cez stredovú čiaru (3), ktorá je cieľom.

Hodnotenie: Registrujeme čas od štartového signálu po prebehnutie stredovej čiare s presnosťou na desatinu sekundy. Test sa realizuje trikrát a počíta sa najlepší čas.

Skok do diaľky z miesta (Rehák a Ivičič (1986)

Zameranie: Testuje sa výbušná sila dolných končatín.

Materiálne vybavenie: Meracie pásmo, páska (čiara basketbalového ihriska), nešmykľavá podlaha.

Popis: Na ihrisku vyznačíme čiaru (stredová čiara basketbalového ihriska. Hráč sa postaví za čiaru a odráža sa oboma nohami vpred s využitím švihy paží. Pred odrazom nesmie prešliapnúť čiaru a po doskocení zostane stáť, aby sa mohla odmerať vzdialenosť. Test sa realizuje trikrát a počíta sa najlepší výkon.

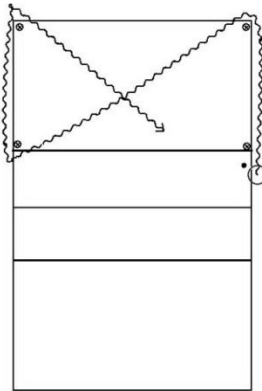
Hodnotenie: Meria sa vzdialenosť od čiare po najbližšiu stopu päty hráča.

Dribling so zmenami smeru (Argaj, 1997)

Zameranie: Testuje sa dribling so zmenami smeru.

Materiálne vybavenie: Stopky, čiary volejbalového ihriska, kužele, mini basketbalová lopta.

Popis: Na volejbalovom ihrisku vyznačíme pomocou kužeľov obdĺžnik 9 x 6 metrov (Obr. 3).

Obr. 3: Dribling so zmenami smeru

Hráč sa postaví na štartovú čiaru a na signál dribluje okolo mét a celú dráhu absolvuje dvakrát. Okolo kužeľov musí driblovať vzdialenejšou rukou. Test sa realizuje dvakrát a počíta sa lepší výkon.

Hodnotenie: Registrujeme čas od štartového signálu po predriblovanie cieľovej čiare s presnosťou na desatinu sekundy.

Prihrávky na presnosť (Brace, 1966)

Zameranie: Testuje sa presnosť prihrávania.

Materiálne vybavenie: Meracie pásmo, páska, mini basketbalová lopta.

Popis: Na stene vyznačíme štvorec 25 x 25 centimetrov vo výške 120 centimetrov od podlahy. Vo vzdialenosti 3 metre od steny vyznačíme čiaru. Hráč prihráva dvoma rukami od prs bez časo-

vého obmedzenia a nesmie prešliapnuť čiaru. Hráč prihráva 20-krát bez prerušenia. Test sa realizuje dvakrát a počíta sa lepší výkon.

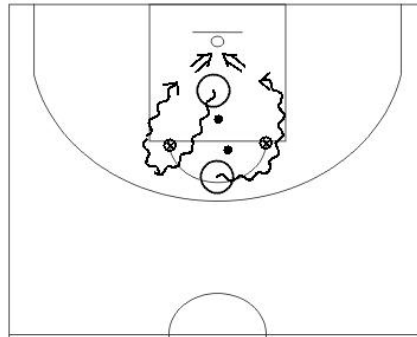
Hodnotenie: Meria sa počet zásahov štvorca (platí aj čiara).

Strel'ba po dvojtakte-minibasketbal (Bös, 1988)

Zameranie: Testuje sa strel'ba po dvojtakte.

Materiálne vybavenie: Stopky, kužele, mini basketbalová lopta.

Popis: Na čiaru trestných hodov položíme kužele vo vzdialenosti 3,6 m od seba (Obr. 4).

Obr. 4: Strel'ba po dvojtakte

Hráč začína z postavenia na čiare trestného hodu. Na akustický signál dribluje na ľubovoľnú stranu a strieľa na kôš po dvojtakte. Po strel'be loptu doskakuje, dribluje medzi kužeľmi a strieľa na kôš po dvojtakte z druhej strany. Doľava sa robí ľavý dvojtakt a doprava pravý a strany sa pravidelne striedajú. Úlohou hráča je streliť za 30 sek čo najviac košov.

Hodnotenie: Počítajú sa len koše pri ktorých hráč dodržal uvedené pravidlá a neporušil pravidlá basketbalu. Úspešná strel'ba = 1 bod. Test sa opakuje dvakrát a počíta sa lepší výsledok.

Kategória žiaci (U14)

Kategória žiakov sa na Slovensku rozdeľuje na mladších žiakov (U13) a žiakov (U14). Poznanky o programoch športovej prípravy v tejto kategórii sme čerpali od autorov Rehák & Ivičič (1986), Garchow & Dickinson (1992), Buceta a kol. (2000), Dobrý, Tomajko & Čegan (2001), Neumann a Popovič (2010) a Showalter (2012), . Pri zostavovaní testovej batérie pre kategóriu žiaci sme vychádzali zo štandardizovanej batérie podľa Bösa (1988). Testovú batéria je rozdelená do dvoch skupín: Testy herných zručností (strel'ba po dvojtakte, strel'ba zo vzdialenosti 4 m, dribling so zmenami smeru, prihrávky na dva štvorce) a testy kondičné (beh medzi čiarami, doskakovanie zavesenej lopty, obranný pohyb, modifikované kľuky). Test strel'by po dvojtakte sa realizuje v minútovom variante, čo zodpovedá vekovým zákonitostiam vývoja žiakov.

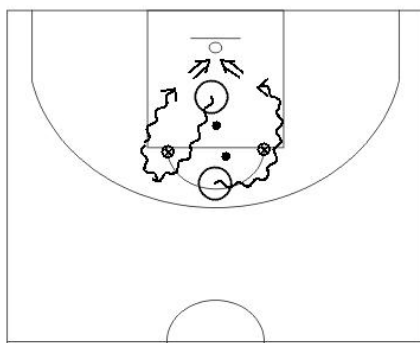
Testová batéria pre žiakov U14 (Bös, 1988)

Strel'ba na kôš po dvojtakte-žiaci

Zameranie: Testuje sa strel'ba po dvojtakte.

Materiálne vybavenie: Stopky, kužele, mini basketbalová lopta.

Popis: Na čiaru trestných hodov položíme kužele vo vzdialenosti 3,6 m od seba (Obr. 5).

Obr. 5: Strel'ba po dvojtakte

Hráč začína z postavenia na čiare trestného hodu. Na akustický signál dribluje na ľubovoľnú stranu a strieľa na kôš po dvojtakte. Po strel'be loptu doskakuje, dribluje medzi kužeľmi a strieľa na kôš po dvojtakte z druhej strany. Doľava sa robí ľavý dvojtakt a doprava pravý a strany sa pravidelne striedajú. Úlohou hráča je strelit' za 1 min čo najviac košov.

Hodnotenie: Počítajú sa len koše pri ktorých hráč dodržal uvedené pravidlá a neporušil pravidlá basketbalu. Úspešná strel'ba = 1 bod. Test sa opakuje dvakrát a počíta sa lepší výsledok.

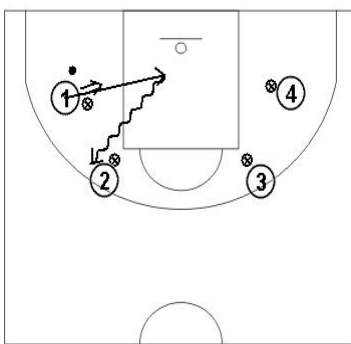
Strel'ba zo vzdialenosti 4 m

Zameranie: Testuje sa presnosť strel'by zo strednej vzdialenosti.

Materiálne vybavenie: 4 méty.

Popis: Strel'ba sa realizuje zo 4 mét, ktoré sú vo vzdialenosti 4 m od koša. Na začiatku hráč stojí pri prvej méte s loptou v rukách. Na akustický signál strieľa na kôš (z miesta alebo vo výskoku), doskakuje loptu, dribluje na druhú métu a tak ďalej. Zo 4 méty ide znova na prvú. Úlohou hráča je dosiahnuť čo najviac úspešných pokusov pri dodržaní uvedených pravidiel za 1 minútu.

Hodnotenie: Úspešná strel'ba = 1 bod. Test sa opakuje dvakrát a počíta sa lepší výsledok (Obr. 6).

Obr. 6 Strel'ba zo vzdialenosti 4 m

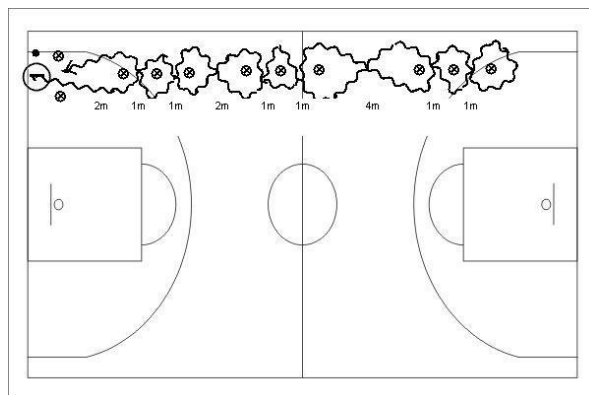
Dribling so zmenami smeru

Zameranie: Testuje sa dribling so zmenami smeru.

Materiálne vybavenie: Test sa realizuje na ihrisku, kde je postavených 10 tyčí (výška 150 cm) vo vzdialenosti od štartovej a cieľovej čiary: 2, 1, 1, 2, 1, 1, 4, 1, 1 m (Obr. 7).

Popis: Testovou úlohou je predriblovať určenú dráhu medzi tyčami, pričom okolo tyčí sa musí driblovať vonkajšou rukou a musia sa dodržiavať basketbalové pravidlá o driblingu. Nedodržanie týchto pravidiel, prípadné zvalenie tyče znamená neplatný pokus. Štartuje sa na akustický signál a hodnotí sa dosiahnutý čas v sekundách.

Hodnotenie: Každý hráč má 3 pokusy a počíta sa najlepší výkon.

Obr. 7: Dribling so zmenami smeru

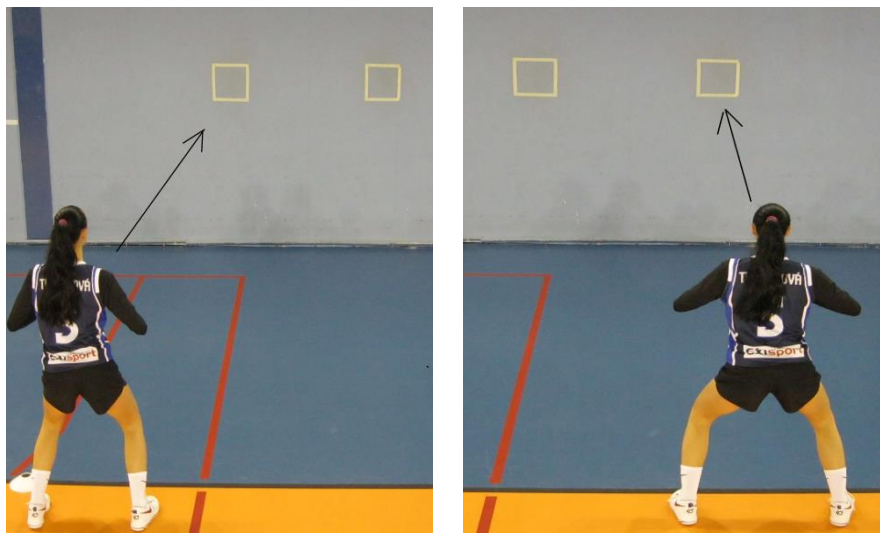
Prihrávky na dva štvorce

Zameranie: Testuje sa rýchlosť a presnosť prihrávania.

Materiálne vybavenie: Vo vzdialenosti 2 m od čiar sa na stene označia dva štvorce s veľkosťou 30 x 30 cm, výška od zeme 150 cm, odstup 180 cm.

Popis: Testovaný hráč prihráva spoza čiar striedavo na dva štvorce. Po každej prihrávke nasleduje aspoň jeden dribling a potom sa prihráva do druhého štvorca.

Hodnotenie: Počíta sa počet zásahov cieľa po dobu 30 sek (každý zásah znamená bod). Zásah platí ak sa lopta dotkne aspoň čiar obdĺžnika. Testovaný hráč opakuje test 2 x a počíta sa lepší výsledok (Obr. 8).

Obr. 8: Prihrávky na dva štvorce

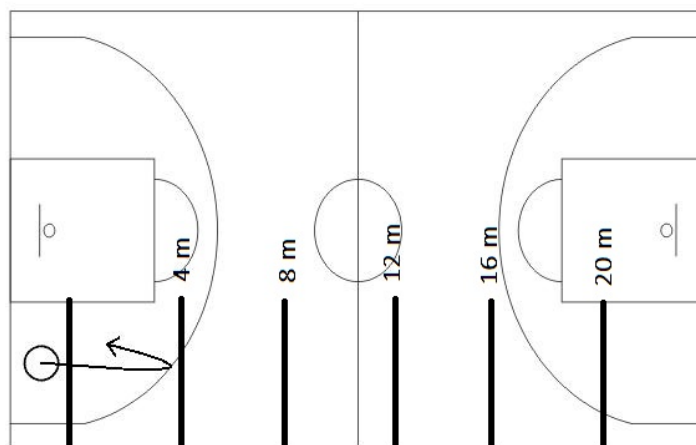
Beh medzi čiarami

Zameranie: Testuje sa rýchlostná vytrvalosť.

Materiálne vybavenie: Na ihrisku vyznačíme 6 čiar vo vzájomnej vzdialenosti 4 m (Obr. 9).

Popis: Úlohou je prebehnúť úseky od základnej čiary (ZČ) po označené méty: ZČ – 4 m a späť, ZČ – 8 m a späť, ZČ – 12 m a späť, ZČ – 16 m a späť, ZČ – 20 m a späť. Hráč sa musí dotknúť každej čiary rukou.

Hodnotenie: Meria sa vzdialenosť prebehnutá za 30 sek.

Obr. 9: Beh medzi čiarami

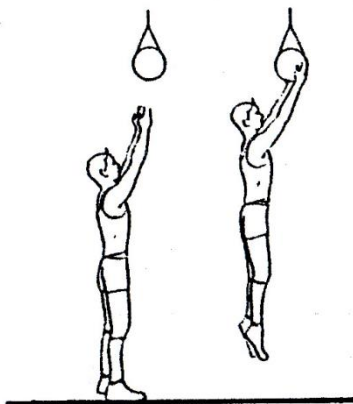
Doskakovanie zavesenej lopty

Zameranie: Testuje sa dynamická silová vytrvalosť dolných končatín.

Materiálne vybavenie: Loptu zavesíme 30 cm od vystretých paží nad hráča.

Popis: Úlohou je vyskočiť a dotknúť sa oboma rukami lopty, hráč skáče znožmo.

Hodnotenie: Každý dotyk lopty sa počíta za bod. Počíta sa počet dotykov za 30 sek (Obr. 10).

Obr. 10: Doskakovanie zavesenej lopty

Obranný pohyb

Zameranie: Testuje sa rýchlosť pohybu v obrannom postoji.

Materiálne vybavenie: Na rohy vymedzeného územia položíme kužele (Obr. 11).

Popis: Hráč stojí za koncovou čiarou otočený smerom do stredu ihriska. Na signál štartuje a pohybuje sa okolo kužeľov tak, že je stále otočený smerom do stredu ihriska:

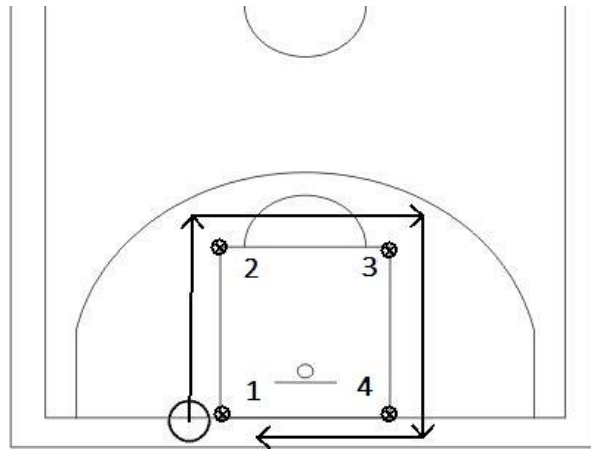
1-2 šprint vpred

2-3 prísunné kroky doprava

3-4 šprint vzad

4-1 prísunné kroky doľava

Hodnotenie: Za 30 sek má prejsť čo najviac úsekov. Za každý úsek (1-2, 2-3, ...) je jeden bod.

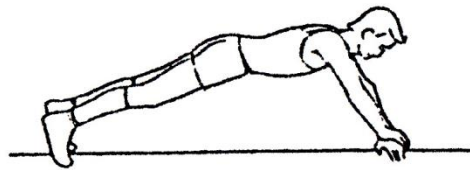

Obr. 11: Obranný pohyb

Modifikované kľuky

Zameranie: Testuje sa dynamická silová vytrvalosť horných končatín.

Hráč začína v polohe ľahu na bruchu a realizuje cyklus pohybov – tlesknutie rukami za telom – kľuk – jedna ruka sa dvihne a položí na druhú – ľah na bruchu – ... Počíta sa počet kľukov za 1 min (Obr. 12).

Obr. 12: Modifikované kľuky

DISKUSIA

Testovanie pohybových schopností a herných zručností v basketbale je v súčasnosti aktuálny problém. Po zrušení niektorých útvarov talentovanej mládeže na Slovensku sa testovanie utlmilo, realizujú ho len niektoré kluby. Chýbajú testy a testové batérie a najmä aktualizácia testových noriem. V týchto súvislostiach sme v spolupráci so Slovenskou basketbalovou asociáciou a v rámci výskumnej úlohy „Účinnosť športovej prípravy klubových a reprezentačných basketba-

lových družstiev v závislosti od veku a pohlavia“ zostavili tri nové (inovované) testové batérie určené pre kategórie baby basketbal, mini basketbal a žiaci. Pri ich tvorbe sme zvažovali niekoľko východísk a nakoniec sme určili ako výberové kritérium požiadavku, aby vybrané testy spĺňali základy štandardizácie, aby ich pohybový obsah zodpovedal vekovým zákonitostiam detí a obsahu športovej prípravy v danej kategórii. V nasledujúcej etape (po skončení súťažnej sezóny 2017/2018) sa vyhodnotia výsledky overovania testov. Predpokladáme kladnú odozvu trénerov aj hráčov a na základe výsledkov testovania bude možné zostaviť orientačné normy hodnotenia. Očakávame diskusiu a návrhy k obsahu testových batérií a aj k jednotlivým testom a to najmä k testovej batérii pre baby basketbal, ktorá je na Slovensku pilotným projektom. Nepredpokladáme, že v kategóriách U10 (baby basketbal) a U12 (mini basketbal) zaznamenáme vo výsledkoch testovania rozdiely z hľadiska pohlavia. Preto v týchto kategóriách navrhujeme vytvoriť spoločné normy pre chlapcov aj dievčatá. Naopak si myslíme, že výsledky testovania v kategórii U14 (žiaci a žiačky) už prinesú rozdiely vzhľadom na pohlavie, najmä v kondičných testoch. Preto v tejto kategórii navrhujeme vytvoriť osobitné normy hodnotenia pre žiakov a žiačky. Otvorený zostáva problém vhodnosti testu „Dokakovanie zavesenej lopty“ pre žiačky. Po vyhodnotení overovania testov bude možné zvážiť zníženie výšky zavesenej lopty tak, aby bol test primerane náročný.

ZÁVERY

Výsledkom prvej etapy výskumu sú nové testové batérie zamerané na testovanie pohybových schopností a herných zručností v basketbale pre kategórie baby basketbal, mini basketbal a pre kategóriu žiaci.

Obsah testových batérií zodpovedá určeným výberovým kritériám:

- Rovnomerne sa hodnotia pohybové schopnosti aj herné zručnosti, čo považujeme za kľúčové vzhľadom na zameranie športovej prípravy v daných kategóriách.
- Rešpektujú vekové zákonitosti detí.
- Jednotlivé testy spĺňajú základné kritériá štandardizácie.

Literatúra

ARGAJ, G. (1997). Hodnotenie pohybového prejavu žiaka a špeciálnej pohybovej výkonnosti vo vybraných športových odvetviach najčastejšie vyučovaných na školách - basketbal. (94-98). In *Hodnotenie v školskej telesnej výchove (základy teórie a praxe)*. Antala, B. et al. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave.

ARGAJ, G. (2017). Obsahová analýza testov všeobecnej a špeciálnej motorickej výkonnosti v basketbale. *Športový edukátor*, 10(1), 17-34.

BÖS, K. (1988). Der Heidelberger Basketball Test. *Leistungssport*, 18(2), 17-24.

BÖS, K. (2001). *Handbuch Motorische Tests*. Göttingen: Hogrefe-Verlag.

- BRACE, D. (1966). *Basketbal Skills Test Manual*. Washington: American Association for Health Physical Education and Recreation.
- BUCETA, J. M. et al. (2000). *Basketbal pre hráčov v mládežníckych kategóriách*. Ženeva: FIBA.
- DOBŘÝ, L., TOMAJKO, D. & ČEGAN, P. (2001). *Osnovy basketbalu pro sportovní třídy základních a středních škol*. Praha: Česká basketbalová federace.
- DUŠEKOVÁ, N. (1984). Úroveň motorickej výkonnosti 7 až 8 - ročných dievčat vybraných na basketbal. *Tréner*, 28(6), 254-257.
- FORAN, B. & POUND, R. (2007). *Complete Conditioning for Basketball*. Champaign: Human Kinetics.
- GARCHOW, K. & DICKINSON, A. (1992). *Youth Basketball: A Complete Handbook*. Carmel: Cooper Publishing Group LLC.
- GEORGIEVSKI, R. S. (2007). *Mini basket*. Leskovac: Mini basket udruženje Srbije.
- HARMAN, E. & GARHAMMER, J. (2008). Administration, scoring, and interpretation of selected tests. In R. T. Beachle & R. W. Earle (Eds.), *Essentials of strength training & conditioning* (pp. 427–470). Champaign, IL: Human Kinetics.
- HERRMANN, CH. & SEELIG, H. (2014). *MOBAK - 1. Motorische Basiskompetenzen in dre 1. Klasse*.
<http://www.dsbg4public.ch/custom/upload/docs/bx7gklezunvcv4ziuklmf6446rw60cb1251g.pdf>
- HLASICA, D. & JANČOKOVÁ, L. (2000). Využitie Jugostestu v špecializovanom výbere v basketbale dievčat. In *Telesná výchova a šport*, 10(2), 23-26.
- HOPKINS, D. (1979). Using Skill Tests to Identify Successful und Unsuccessful Basketball Performers. In *Research Quarterly*, 50(3), 381-387.
- KARGER, J. (1983). Specifický funkční test pro basketbalisty. *Tréner*, 27 (4), 171-177.
- KROUTILÍK, V. (1982). *Minibasketbal*. Praha: ČÚV ČSTV.
- LEGRAND, L. & RAT, M. (2002). *Basketbal*. Bratislava: Mladé letá.
- MAČURA, P. (2005). Výška výskoku mladých basketbalistiek reprezentantiek Slovenskej republiky. *Zborník vedeckých prác katedry hier FTVŠ UK*, 25-36.
- NEUMANN, H. & POPOVIC, S. (2010). *Spielend Basketball lernen*. Wiebelsheim: Limpert Verlag.
- REHÁK, M. (1972). Hodnotenie špeciálnych basketbalových schopností. *Tréner*, 16(8), 355-358.
- REHÁK, M. & IVIČIČ, J. (1986). *Športová príprava v školských športových strediskách v basketbale*. Bratislava: SÚV ČSZTV.
- REIMAN, M. & MANSKE, R. (2009). *Functional Testing in Human Performance*. Champaign: Human Kinetics.
- SHOWALTER, D. (2012). *Coaching Youth Basketball*. Champaign: Human Kinetics.
- STEINHÖFER, D. (2003). *Grundlagen des Athletiktrainings*. Münster: Philippka-Verlag.
- SVOBODA, B. (2000). *Pedagogika sportu*. Praha: Nakladatelství Karolinum.
- TRÁVNÍČEK, M., VLČEK, P., VRBAS, J. & NYKODÝM, J. (2016) Pilotní ověření testové baterie pohybových dovedností MOBAK jako součást kurikula sportovních her ve školní tělesné výchově. *Studia sportiva*, 10(2), 164-176.
- TRUNEČKOVÁ, E. (1988). Pohybová pripravenosť detí materských škôl. *Tréner*, 27(1), 6-8.
- TOMÁNEK, L. (2014). Baby basketbal. (40-45). In *Telesná a športová výchova -kolektívne športové činnosti, gymnastické a tanečné pohybové činnosti*. Bratislava: Národné športové centrum v spolupráci s Fakultou telesnej výchovy a športu Univerzity Komenského v Bratislave.
- ULATOWSKI, T. (1972) Próba obiektywnej oceny gry w koszykówce. *Kultura Fizyczna*, 26(1), 5-7.

Kontakt na autora:
PaedDr. Gustáv Argaj, PhD.
gustav.argaj@uniba.sk
FTVŠ UK
L. Svobodu 9
814 69 Bratislava
Slovensko